

Obsah

Úvod	9
1 Podoby rodinného soužití v současné západní civilizaci	11
1.1 Civilizační a kulturní kontext rodiny	11
1.2 Pojem rodina	12
1.3 Funkce rodiny	13
<i>Použitá literatura</i>	15
2 Problém objektivit a norem při posuzování rodiny	16
2.1 Povaha teorií v pomáhajících profesích	16
2.2 Pojmy popisující funkčnost rodiny	17
2.3 Normy	19
2.4 Problém objektivit hodnotitele	20
<i>Použitá literatura</i>	21
3 Obecné teorie rodiny	22
3.1 Teorie směny	22
3.2 Komunikační teorie	24
3.3 Strukturální teorie	27
3.4 Teorie uspokojení vrozených potřeb	30
3.5 Ekologická teorie	36
3.6 Teorie rodinného životního cyklu	38
3.7 Teorie subkultury zprostředkované rodinou	40
3.8 Vícedimenzionální modely a nástroje	41
3.9 Shrnutí a poznámka k typologii rodin	43
<i>Použitá literatura</i>	44
4 Rodičovství	46
4.1 Rodičovství, rodičovské chování	46
4.2 Rodičovství v kontextu vývoje společnosti	48
4.3 Poruchy rodičovství	49
4.4 Rodičovství v náhradní rodině	50
4.5 Výchova dětí v ústavních podmínkách	60
<i>Použitá literatura</i>	64

5	Partnerství	66
5.1	Definice partnerství	66
5.2	Biologická stránka partnerství	66
5.3	Osobnostní dispozice	67
5.4	Sociální kontext	68
5.5	Způsob vzájemného chování partnerů	69
5.6	Kvalita interakce	69
5.7	Nesoulad v partnerství	70
6	Sourozectví	73
6.1	Sourozenecké pozice	73
6.2	Jedináčkovství	74
	<i>Použitá literatura</i>	74
7	Teritorialita	75
7.1	Teritorium	75
7.2	Historický exkurz do lidské teritoriality	75
7.3	Domov v současné euroamerické společnosti	76
7.4	Korespondence mezi charakteristikami lidí a jejich osobním teritoriem	77
	<i>Použitá literatura</i>	80
8	Ekonomika a provoz rodiny	81
8.1	Vymezení chudoby	81
8.2	Vliv chudoby na děti	83
8.3	Státní podpora nemajetným v ČR	85
8.4	Zadlužení rodin	86
8.5	Rodiny s jedním rodičem	89
	<i>Použitá literatura</i>	93
	<i>Elektronické zdroje</i>	94
9	Vnější a vnitřní vztahy rodiny	95
9.1	Vnitřní vztahy	95
9.2	Rodinná koncepce sociální skutečnosti a vnější vztahy	96
	<i>Použitá literatura</i>	97
10	Rodinná kultura a hodnoty	98
10.1	Interkulturní rozdíly	98
10.2	Vývoj hodnotového klimatu kultury ve vztahu k rodině	99
10.3	Osvojování a modifikace kulturních vzorců	101
10.4	Kulturní profil rodiny	102
10.5	Hodnocení odlišné kultury	103
10.6	Posuzování romských rodin	104
	<i>Použitá literatura</i>	109

11 Kontexty, cíle a modely hodnocení rodiny	110
11.1 Situace určující cíle hodnocení	110
11.2 Podnět k hodnocení	111
11.3 Hodnocení jako proces	111
11.4 Rozsah hodnocení a potřebný čas	112
11.5 Možné roviny hodnocení	113
11.6 Prostředí vhodné pro hodnocení rodiny	114
11.7 Modely hodnocení	114
<i>Použitá literatura</i>	117
12 Metody využitelné k posuzování rodiny	118
12.1 Základní metody využitelné pro posuzování	118
12.2 Doporučení k některým metodám	121
<i>Použitá literatura</i>	122
13 Hodnocení zdrojů rodiny	123
13.1 Přístup založený na konceptu nezdolnosti	123
13.2 Přístup založený na hodnocení potřeb	127
<i>Použitá literatura</i>	129
14 Hodnocení vývoje dítěte	130
14.1 Multidisciplinární hledisko	130
14.2 Hodnocení podle potřeb dítěte a stavu jejich uspokojení	131
14.3 Hodnocení vývojové úrovně	133
14.4 Doporučená struktura údajů	135
<i>Použitá literatura</i>	142
15 Hodnocení rizika pro děti	143
15.1 Druhy nevhodného zacházení pečujících osob s dětmi	143
15.2 Interakce rizikových faktorů	144
15.3 Rizikové faktory na straně rodičů	145
15.4 Rizikové faktory na straně dětí	148
15.5 Rizikové faktory v interakci rodiny	149
15.6 Rizikové faktory v širším prostředí rodiny	149
<i>Použitá literatura</i>	150
16 Hodnocení vlivu traumatických událostí na dítě	151
16.1 Trauma a lidský mozek	151
16.2 Změny v chování a prožívání dětí	152
16.3 Hodnocení vlivu traumatu	154
16.4 Možnosti kompenzace traumatu	158
<i>Použitá literatura</i>	159

17	Doporučené postupy pro hodnocení rodiny	160
17.1	Navázání kontaktu s rodinou	160
17.2	Dojednávání a průběh profesionální návštěvy v rodině	162
17.3	Hodnocení jednotlivých aspektů fungování rodiny	164
	<i>Použitá literatura</i>	168
18	Plánování práce s dítětem a rodinou	169
18.1	Situace vyžadující plánování	169
18.2	Doporučené principy	169
18.3	Možná východiska a typy plánování	170
18.4	Účastníci plánování a jejich role	173
18.5	Příprava na plánování	175
18.6	Plánování formou případových konferencí	175
18.7	Obsah plánu	176
18.8	Podmínky úspěchu	177
18.9	Rizika spojená s plánováním	178
	<i>Použitá literatura</i>	178
19	Rodinné konference	179
19.1	Původ rodinných konferencí	179
19.2	Základní principy rodinných konferencí	180
	<i>Použitá literatura</i>	183
20	Rozhodování o podpoře rodiny	184
20.1	Faktory významné při doporučování profesionální podpory	184
20.2	Rodinná terapie	186
20.3	Práce s manželským či partnerským systémem	186
20.4	Práce s dospělým členem rodiny jako jednotlivcem	187
20.5	Práce s dítětem jako s jednotlivcem	188
20.6	Hodnocení motivace a dojednávání kontraktu	188
	<i>Použitá literatura</i>	189
Příloha I.		
	Metodika hodnocení situace dítěte a rodiny (SIDRO)	190
Příloha II.		
	Orientační hodnocení vývojové úrovně předškolního dítěte	207
	<i>Použitá literatura</i>	214